

Rädslan håller oss tillbaka

Hela Gotland den 15 april 2019

Stora företag har en gång varit små. Nyföretagande har därför stor betydelse för den ekonomiska utvecklingen. Även om de flesta företag avvecklas eller förblir små räcker det med några framgångshistorier för att skapa enorma värden som genom vinster, löner och skatter kommer hela samhället till del.

Sverige har genom åren erbjudit fin grogrund för framgångsrika företag, på senare år med hjälp av internet. Men tyvärr finns det också orostecken. Den som gräver i databasen *Global Entrepreneurship Monitor* finner att svenskar inte ser några större svårigheter med nyföretagande, men att ganska få – inte ens var tionde person – planerar att ta steget till eget. De som startar ett företag och driver det vidare i flera år är ännu färre – ungefär en person på tjugo.

Det ljumma intresset för företagande förvånar med tanke på att Sverige är det land där den högsta andelen personer ser affärsmöjligheter i sin omgivning. Samtidigt är det bara fyra svenskar av tio som uppger att de har de färdigheter som krävs för att starta ett företag, och inte mer än varannan svensk ser entreprenörskap som ett bra karriärval.

Den som startar ett företag tar en stor ekonomisk risk. Forskning visar att rädslan för att misslyckas håller tillbaka människor från att pröva sina vingar som företagare. Sådan försiktighet är en psykologisk egenskap som varierar mellan människor. Men ekonomisk politik spelar också in.

I Sverige skulle till exempel den omfattande välfärdsstaten kunna dämpa rädslan för misslyckande. En misslyckad företagare landar mjukt när tillgången till vård, skola och omsorg inte beror på den individuella köpkraften. Ekonomisk politik kan också påverka rädslan att misslyckas på andra, mer företagsnära sätt. Om det är lättare att starta och driva företag kommer människor inte vara lika rädda för att göra det. En annan aspekt är att en företagsvänlig politik möjliggör fler försök om det första skulle misslyckas.

En ny konferenssuppsats av Russell Sobel och Nabamita Dutta antyder att de senare, mer näringspolitiska mekanismerna är viktigare.

Rädslan för att misslyckas håller inte tillbaka människor från att starta företag i samma utsträckning i länder med större ekonomisk frihet i form av låg beskattning, stabil äganderätt, frihandel och begränsade regleringar.

Detta är goda nyheter för Sverige eftersom delar av vår ekonomiska politik underlättar företagande, bland annat genom en relativt lätt regelbörda.

Men mer skulle kunna göras för att stärka företagandet i vårt land. Och då är det alltså inte ytterligare förstärkta skyddsnät som gäller. Istället bör näringspolitiken ta sikte på att människor realiserar de stora upplevda affärsmöjligheterna, speciellt genom att förbättra villkoren för dem som startar företag med siktet inställt på att växa.

Henrik Jordahl